

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ
«ΣΥΜΦΩΝΟ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ»

Α' - ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Η σύναψη γάμου ή συμφώνου συμβίωσης στη χώρα μας νοείται και επιτρέπεται μόνο μεταξύ ετερόφυλων ζευγαριών. Ως αποτέλεσμα, ένας σημαντικός αριθμός προσώπων αποκλείεται στην Ελλάδα από την άσκηση του συνταγματικώς κατοχυρωμένου δικαιώματος στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή, λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου.
2. Ο αποκλεισμός αυτός συνιστά απαγορευμένη διάκριση, παραβιάζει το διεθνές, ευρωπαϊκό και ενωσιακό δίκαιο και το Ελληνικό Σύνταγμα, έχει δε καθημερινά σοβαρές και επαχθείς συνέπειες για μεγάλο αριθμό ανθρώπων, που υποβάλλονται καθημερινά σε δυσμενείς διακρίσεις και στερούνται στοιχειωδών δικαιωμάτων: ρύθμιση οικογενειακών σχέσεων, κληρονομικών δικαιωμάτων, φορολόγηση, ασφάλιση, δικαίωμα σε επιδόματα και λοιπά ευεργετήματα που προβλέπονται για τους συζύγους/συντρόφους, στέρηση ακόμη και του δικαιώματος να θεωρηθούν πλησιέστεροι συγγενείς σε περιπτώσεις σοβαρής ασθένειας του συντρόφου τους και να συμμετέχουν σε αποφάσεις που αφορούν την περίθαλψη και νοσηλεία του.
3. Στην πλειοψηφία τους οι εθνικές νομοθεσίες των λοιπών ευρωπαϊκών κρατών ρυθμίζουν με θετικό τρόπο την συμβιωτική σχέση ομόφυλων προσώπων, είτε με την πρόβλεψη δυνατότητας σύναψης γάμου (Βέλγιο, Γαλλία, Ισλανδία, Ολλανδία, Νορβηγία, Πορτογαλία, Ισπανία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο) είτε/και με την πρόβλεψη δυνατότητας σύναψης συμφώνου συμβίωσης (Ανδόρα, Γαλλία, Τσεχία, Δανία, Φιλανδία, Γερμανία, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Σλοβενία, Ελβετία, Κροατία) με διαβαθμίσεις και παραλλαγές σε παρεπόμενα δικαιώματα. Χαρακτηριστική περίπτωση η Γαλλία, η οποία, εντελώς πρόσφατα, το 2013 νομοθέτησε και το γάμο μεταξύ ομοφύλων, παρότι από τη δεκαετία του '90 ρυθμίζονταν θεσμικά οι συμβιωτικές σχέσεις ομοφύλων στο πλαίσιο του Συμφώνου Συμβίωσης, το οποίο δεν κατοχύρωνε μόνο τα πλήρη κληρονομικά δικαιώματα και το δικαίωμα στην υιοθεσία.
4. Η Ελλάδα συγκαταλέγεται στα κράτη, στα οποία δεν επιτρέπεται καθ' οιονδήποτε τρόπο η θεσμική ρύθμιση συμβίωσης μεταξύ ομοφύλων προσώπων. Η παντελής απουσία θεσμικής ρύθμισης και η απόλυτη αδυναμία άσκησης του δικαιώματος ομόφυλων προσώπων στην οικογενειακή ζωή, λόγω και της απουσίας αποτελεσματικών ένδικων μέσων για τη διεκδίκησή του στη χώρα μας, οδήγησε σε προσφυγές στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τα Δικαιώματα

του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) και σε πρόσφατη καταδίκη της χώρας μας, για παραβιάσεις του άρθρου 8 (δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής) και του άρθρου 14 (απαγόρευση διακρίσεων) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕυρΣΔΑ). Το ΕΔΔΑ είχε ήδη σε προγενέστερο στάδιο αξιολογήσει, ως ιδιαίτερης σημασίας τις παραβιάσεις των άρθρων 8 και 14 της Ευρ.ΣΔΑ και, τον Σεπτέμβριο του 2012, παρέπεμψε την πρώτη κατατεθείσα προσφυγή στην Ολομέλεια, όπου και συζητήθηκε κατά τη συνεδρίαση της 16ης Ιανουαρίου του 2013, ενώ στις 7 Νοεμβρίου 2013 ελήφθη η ως άνω απόφαση, με την οποία κρίθηκε ότι η χώρα μας παραβιάζει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

5. Το δικαίωμα στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, στην ελεύθερη έκφραση και στην οικογενειακή ζωή χωρίς καμία διάκριση, κατοχυρώνονται από το διεθνές και το ενωσιακό δίκαιο και το Ελληνικό Σύνταγμα.
6. Ειδικότερα: Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Συντάγματος, πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας, υποχρέωση η οποία διατρέχει την ελληνική έννομη τάξη. Το Σύνταγμα κατοχυρώνει, επίσης, το δικαίωμα κάθε ανθρώπου να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του (άρθρο 5 παρ.1) ενώ διασφαλίζει απόλυτα την προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας κάθε ανθρώπου χωρίς διάκριση (άρθρο 5 παρ.2).
7. Η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων με βάση τα ιδιαίτερα φυσικά, κοινωνικά, ιδεολογικά ή πολιτισμικά χαρακτηριστικά ομάδων ή προσώπων (όπως η φυλή, το χρώμα, η θρησκεία, οι γενεαλογικές καταβολές, η εθνική ή εθνοτική καταγωγή, η αναπηρία, το φύλο, ο σεξουαλικός προσανατολισμός ή η ταυτότητα φύλου) θεμελιώνεται στην προστασία της ελευθερίας και της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, καθώς και στις αρχές της δίκαιης και ίσης μεταχείρισης. Η αρχή αυτή διατυπώνεται σε πολλά διεθνή κείμενα και συμβάσεις: στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Ο.Η.Ε, στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα, στη Διεθνή Σύμβαση «περί καταργήσεως πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων» του 1966 (κύρωση με το Ν.Δ. 494/1970), στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού του 1989, στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και στις Ιδρυτικές Συνθήκες και στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
8. Κάθε άνθρωπος, χωρίς καμμία διάκριση, έχει δικαίωμα στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή. Δεν επιτρέπεται αποκλεισμός κανενός προσώπου από το δικαίωμα στην οικογενειακή και ιδιωτική ζωή, αλλά ούτε και περιορισμός στην ελευθερία ανάπτυξης της προσωπικότητας και της ελευθερίας έκφρασης.
9. Η παρούσα πρόταση νόμου για τη θεσμική ρύθμιση των συμβιωτικών σχέσεων των ομόφυλων ζευγαριών έχει σκοπό να θεραπεύσει, με θετικά μέτρα, τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων των ΛΟΑΔ/LGBT προσώπων στην Ελλάδα, παραβιάσεις χρόνιες και συστηματικές και βρίσκουν έρεισμα στην Ελληνική νομοθεσία. Κρίνεται, δε, αναγκαία προς την κατεύθυνση της εξάλειψης των διακρίσεων και της ισότητας της μεταχείρισης και απαντά σε ένα διαχρονικό και επιτακτικό πλέον αίτημα των Φορέων και Συλλογικοτήτων της ΛΟΑΔ/ LGBT κοινότητας που αντανάκλα και την ανάγκη της κοινωνίας.

10. Πέραν της δυνατότητας σύναψης Συμφώνου Συμβίωσης και από ομόφυλα πρόσωπα, προτείνεται με την παρούσα πρόταση νόμου ένα ολοκληρωμένο ρυθμιστικό πλαίσιο προκειμένου το Σύμφωνο Συμβίωσης να καταστεί ασφαλέστερο πλαίσιο για τους θεσμικά αναγνωριζόμενους συντρόφους ανεξαρτήτως φύλου. Προτείνεται, λοιπόν, η κατάργηση του ισχύοντος Ν. 3719/2008 περί σύναψης Συμφώνου Συμβίωσης και η θεσμοθέτηση ενός νέου θεσμικού πλαισίου για το Σύμφωνο Συμβίωσης με ανάλογες ρυθμίσεις προς τον πολιτικό γάμο.

Β' - ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΑΡΘΡΟ 1

Στο άρθρο 1, καθορίζεται η Σύσταση του Συμφώνου Συμβίωσης, ως συμφωνία δύο ενηλίκων προσώπων, διαφορετικού ή του ίδιου φύλου, με την οποία οργανώνουν τη συμβίωσή τους.

ΑΡΘΡΟ 2

Στο άρθρο 2 ορίζονται οι προϋποθέσεις για τη σύναψη Συμφώνου Ελεύθερης Συμβίωσης.

ΑΡΘΡΟ 3

Στο άρθρο 3 καθορίζονται τα πρόσωπα που μπορούν να επικαλεσθούν λόγους σχετικής ακυρότητας του Συμφώνου Ελεύθερης Συμβίωσης.

ΑΡΘΡΟ 4

Στο άρθρο 4 προβλέπεται η διαδικασία λύσης του Συμφώνου Ελεύθερης Συμβίωσης.

ΑΡΘΡΟ 5

Στο άρθρο 5 περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για το επώνυμο των συμβιούντων σε Σύμφωνο Ελεύθερης Συμβίωσης.

ΑΡΘΡΟ 6

Στο άρθρο 6 ρυθμίζονται οι περιουσιακές σχέσεις των συμβιούντων σε Σύμφωνο Ελεύθερης Συμβίωσης.

ΑΡΘΡΟ 7

Στο άρθρο 7 ρυθμίζονται ζητήματα διατροφής μετά τη λύση του Συμφώνου Ελεύθερης Συμβίωσης.

ΑΡΘΡΟ 8

Στο άρθρο 8 ρυθμίζονται ζητήματα τεκμηρίου πατρότητας για τέκνα γεννημένα κατά τη διάρκεια του Συμφώνου Ελεύθερης Συμβίωσης.

ΑΡΘΡΟ 9

Στο άρθρο 9 ρυθμίζονται ζητήματα του επωνύμου των τέκνων που γεννήθηκαν κατά τη διάρκεια συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης.

ΑΡΘΡΟ 10

Στο άρθρο 10 ρυθμίζονται ζητήματα γονικής μέριμνας των τέκνων που γεννήθηκαν κατά τη διάρκεια συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης.

ΑΡΘΡΟ 11

Στο άρθρο 11 ρυθμίζονται ζητήματα κληρονομικών δικαιωμάτων των συμβιούντων με ανάλογες ρυθμίσεις προς τον πολιτικό γάμο.

ΑΡΘΡΟ 12

Στο άρθρο 12 ρυθμίζονται ζητήματα δικαιωμάτων και ρυθμίσεων δημοσιοϋπαλληλικού, εργατικού, ασφαλιστικού, συνταξιοδοτικού, φορολογικού και δημοσιονομικού δικαίου με ανάλογες ρυθμίσεις προς τον πολιτικό γάμο.

ΑΡΘΡΟ 13

Στο άρθρο 13 προβλέπεται δικαίωμα των συμβιούντων στη χορήγηση άδειας διαμονής ως συντρόφων έλληνα πολίτη, πολίτη Ε.Ε. ή νομίμως διαμένοντος αλλοδαπού, αντιστοίχως με τα προβλεπόμενα για τους έγγαμους συντρόφους.

ΑΡΘΡΟ 14

Στο άρθρο 14 ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.

ΤΕΛΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

Στο άρθρο αυτό ρυθμίζεται η έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Για όλους τους παραπάνω λόγους υποβάλλουμε την παρακάτω πρόταση νόμου.